

تحلیل جمعیتی شهر مشهد براساس سرشماری ۱۳۹۵

۱- شهر مشهد معادل $\frac{3}{8}$ درصد جمعیت کل کشور و $\frac{47}{5}$ درصد جمعیت استان خراسان رضوی را در خود جای داده است. سال ۹۵ نسبت به سال ۹۰ به میزان ۲۵۰۲۱۵ نفر به جمعیت شهر مشهد اضافه شده است که این رقم از جمعیت شهر سبزوار در سال ۹۵ بیشتر است. شایان ذکر است بیشترین جمعیت شهر مشهد در منطقه دو با ۵۱۳۳۶۵ و کمترین آن در منطقه ثامن با ۱۳۸۴۹ نفر می باشد.

۲- رشد جمعیت شهر مشهد در بین دو سرشماری ۹۰ و ۹۵ به میزان $\frac{1}{72}$ درصد می باشد که نسبت به کل کشور $\frac{0}{48}$ (چهل و هشت صدم درصد) و نسبت به استان $\frac{0}{29}$ (بیست و نه صدم درصد) رشد بیشتری را دارا بوده است. هر چند که نرخ رشد مشهد نسبت به سال ۹۰ دو دهم درصد کاهش یافته است که این بیشتر ناشی از کاهش بعد خانوار است. در بین مناطق، منطقه ۱۲ با $\frac{11}{8}$ درصد رشد در صدر است که علت اصلی جدید بودن آن و افزایش ساخت و سازها و جذب جمعیت سایر مناطق و اضافه شدن ناحیه توس به آن منطقه می باشد.

۳- نسبت جنسی در جمعیت شناسی از اهمیت زیادی در شناخت تحول جمعیت دارد. تفاوت تعداد مردان و زنان نه تنها در کل جمعیت، بلکه حتی در گروههای سنی هم پیش بینی های لازم را بر می انگیزد. در حالت عادی، تعادل نسبت مردان و زنان ۱۰۵ در برابر ۱۰۰ زن می باشد که این فزونی نسبی مردان و زنان به هنگام تولد، بر اثر مرگ و میر شدیدتر مردان جبران شده و نوعی تعادل بین تعداد بوجود می آورد. در حال حاضر در مشهد نسبت مردان به زنان $\frac{100}{5}$ به ۱۰۰ می باشد یعنی به ازای هر ۱۰۰ زن $\frac{100}{5}$ مرد وجود دارد.

۴- تراکم جمعیت در شهر مشهد حسب بررسی روند ۵ ساله $\frac{1}{5}$ درصد افزایش یافته است. بعبارت دیگر از $\frac{85}{5}$ نفر در هکتار در سال ۹۰ به ۸۷ نفر در هکتار در سال ۹۵ رسیده است. لیکن با توجه به افزایش ۷ درصدی به مساحت شهر مشهد یعنی از ۳۲۸۲۳ هکتار به ۳۵۱۴۷ هکتار (افزایش توس و قرقی) میزان رشد واقعی تراکم جمعیتی، به نسبت بیش از $\frac{1}{5}$ درصد می باشد. که این امر با توجه به رشد جمعیتی شهر مشهد و همچنین مهاجر پذیری در آینده با تراکم جمعیتی

بیشتری رو به رو خواهد شد. در بین مناطق مشهد منطقه ۴ با ۱۹۵/۲ نفر در هکتار بیشترین و منطقه ۱۲ با تراکم ۱۶/۲ نفر در هکتار کمترین تراکم را داراست.

۵- تعداد خانوار در شهر مشهد در فاصله ۵ ساله با افزایش ۱۴ درصدی روبرو بوده است. عبارت دیگر ۱۱۴۴۱۵ خانوار به خانوارهای مشهد اضافه شده است. یعنی به طور متوسط سالانه ۲۲۸۸۳ خانوار به شهر مشهد اضافه شده است. نکته قابل تامل اینکه که طی سالهای مذکور بعد خانوار ۳ درصد کاهش یافته است، یعنی از (۳/۴ به ۳/۳) رسیده است. لیکن با توجه به افزایش ۲۵۰۲۱۵ نفری شهر مشهد در این دوره و ۱۱۴۱۱۵ خانواری، بعد خانوار اضافه شده ۲/۱۹ می باشد که نشان دهنده جوان بودن خانوارهای اضافه شده ناشی از ازدواج در این دوره است. در بین مناطق منطقه ۵ با ۳/۶ بیشترین و منطقه ۱ با ۳ نفر کمترین بعد خانوار را دارا می باشد.

۶- با بررسی هرم سنی جمعیت شهر مشهد، نسبت وابستگی (جمعیت کمتر از ۱۵ سال و بیشتر از ۶۴ سال به جمعیت مستقل) ۴۳/۳ می باشد که به تفکیک نسبت کودکان (جمعیت کمتر از ۱۵ سال به جمعیت مستقل) ۳۵/۹ می باشد و نسبت وابستگی سالخوردگان ۷/۵ درصد می باشد که جمعیت غیر فعال اقتصادی شهر مشهد را نشان می دهد. ضمناً با بررسی ضریب جوانی جمعیت که از تقسیم جمعیت کمتر از ۱۵ سال به کل جمعیت بدست می آید، ضریب جوانی ۲۵/۰۱ می باشد. لذا هر جمعیتی که ضریب جوانی آن ۴۰ درصد و بیشتر باشد عنوان جمعیت دارای ساختار جوان نامیده می شود. این ضریب برای جمعیت زن و مرد در شهر مشهد به شرح ذیل می باشد:

ضریب جوانی جمعیت زنان: ۲۴/۴۷

ضریب جوانی مردان: ۲۵/۵۶